

ಧಮ್ಮ ಪದಗಳು

“ಸಚೇ ನೇರೇಸಿ ಅತ್ತಾನಂ,
ಕಂಸೋ ಉಪಹತೋ ಯಥಾ,
ಏಸ ಪತ್ತೋಸಿ ನಿಬ್ಬಾನಂ,
ಸಾರಂಭೋ ತೇ ನ ವಿಜ್ಜತಿ”

ಒಡೆದು ಹೋದ ಗಂಟಿಯ ಹಾಗೆ ಶಬ್ದ ಮಾಡದೇ ನಿನ್ನನ್ನು ನೀನು ನಿಶ್ಯಬ್ದವಾಗಿಸಿಕೊಂಡದ್ದೇ ಆದರೆ ನೀನು ನಿಬ್ಬಾನವನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿದ ಹಾಗೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಹಗಿತನ ಎಂಬುದು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಧಮ್ಮಪದ-134, ಪಾಪ ವರ್ಗ

ಧಮ್ಮದ ಮಾಧುರ್ಯ

ಆಚಾರ್ಯ ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಎನ್. ಗೋಯಂಕ (1924-2013)

(ಭಾರತದ, ಧಮ್ಮ ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಜನವರಿ 9, 1997ರಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಉದ್ಘಾಟನಾ ಭಾಷಣ)
(‘ಫಾರ್ ದ ಬೆನಿಫಿಟ್ ಆಫ್ ಮನಿ’ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪುಸ್ತಕದಿಂದ ಅನುವಾದಿಸಲಾಗಿದೆ.)

ಆದರಣೀಯ ಭಿಕ್ಷು ಸಂಘ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಧಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳೇ,
ನೀವು ಇಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಲಿರುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಮಾಧುರ್ಯವು ಮುಖ್ಯ. ಧಮ್ಮವಿದ್ದರೆ, ಮಾಧುರ್ಯವು (ಸಿಹಿ, ಕೋಮಲತೆ, ಮೃದುತ್ವ) ಖಂಡಿತ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದು ಒಂದು ಅಳತೆಗೋಲು: ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಿಹಿ ಬರಲೇಬೇಕು. ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಮತ್ತು ಅನುಭವಗಳನ್ನು ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೀರಿ. ಆದರೆ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡು ನೀವು ಹೇಳುವುದೇ ಸರಿ ಎಂದು ವಾದಿಸಿದರೆ, ನೀವು ಎಲ್ಲಾ ಮಾಧುರ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ.

ಜ್ಞಾನೋದಯ ಪಡೆದವರ ಮಾತುಗಳು ನಿಮ್ಮ ಕಿವಿಗಳಲ್ಲಿ ರಿಂಗಣಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು: ಹಾಲು ಮತ್ತು ಜೇನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿದಂತೆ, ಬೇರ್ಪಡಿಸಲಾಗದಂತೆ, ಸಿಹಿಯಿಂದ ತುಂಬಿದಂತೆ ಇರಿ. ಇಡೀ ಧಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಯಾವಾಗಲೂ ಸಿಹಿಯಿಂದ ತುಂಬಿರಬೇಕು.

ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೆಲವು ಕಠಿಣ ಪದಗಳನ್ನು ನೀವು ತಪ್ಪಾಗಿ ಬಳಸಬಹುದು. ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರನ್ನು ನೀವು ನೋಯಿಸಿದಿರಿ ಎಂದು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನೀವು “ನಾನು ಇನ್ನೇನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ? ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು ಸರಿಯಿತ್ತು ಮತ್ತು ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.” ಎಂದು ನೀವು ಭಾವಿಸಿದರೆ, ನಿಮ್ಮ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಇನ್ನೂ ದ್ವೇಷದಿಂದ ತುಂಬಿವೆ ಎಂದರ್ಥ. ನಿಮ್ಮ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಡಿ; ಅವುಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಿ. “ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಅಥವಾ ನನ್ನ ದೌರ್ಬಲ್ಯದಿಂದ ನಾನು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದೆ ಮತ್ತು ಧಮ್ಮ ವಿರೋಧಿ ಶಕ್ತಿಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡಿದೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಇದನ್ನು ಮಾಡದಂತೆ ನಾನು ಎಚ್ಚರ ವಹಿಸುತ್ತೇನೆ.” ಈಗ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಮೈತ್ರಿಯ ಮುಲಾಮನ್ನು ಕೊಡಿ.

ಎಷ್ಟು ಬೇಗ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ತಪ್ಪನ್ನು ಮನಗಂಡು ಮೈತ್ರಿಯನ್ನು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತೀರಿ? ಎಷ್ಟು ಸಮಯ ಮತ್ತು ಎಷ್ಟು ಆಳವಾಗಿ ನೀವು ಮೈತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ? ಇದು ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಗತಿಯ ಮಾನದಂಡ. ಇದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ವಾತಾವರಣವು ಯಾವಾಗಲೂ ಧಮ್ಮದಿಂದ, ಮಾಧುರ್ಯದಿಂದ ತುಂಬಿರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಿ.

ಧಮ್ಮವು ಹರಡಬೇಕು ಎಂದು ನೀವು ಬಯಸುವುದರಿಂದಲೇ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಇಲ್ಲಿ ಸೇರುತ್ತಿರುವುದು. ಧಮ್ಮವು ಹರಡಬೇಕು ಎಂದು ನೀವು ಏಕೆ ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೀರಿ? ಒಂದು ಪಂಥವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಅಲ್ಲ.

ಒಂದು ಪಂಥವು ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗುತ್ತದೆ, ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಬೌದ್ಧರು ಎಂದು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಯಾರಿಗೆ ಏನು ಲಾಭ? ಜನರು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಹಿಂದು, ಮುಸ್ಲಿಂ, ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್, ಬೌದ್ಧ ಅಥವಾ ಯಹೂದಿ ಎಂದು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳಲಿ. ಅದು ಏನು ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ? ಮಾನವನ ಮನಸ್ಸು ಅಶುದ್ಧತೆಯನ್ನು, ನಕಾರಾತ್ಮಕತೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ದುಃಖವನ್ನು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಈ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಅಥವಾ ಆ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆದುಕೊಂಡರೆ ಮನಸ್ಸು ಬದಲಾಗುತ್ತದೆಯೇ? ಇಲ್ಲ, ಮನಸ್ಸು ಅದೇ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡರಿಯೊಂದಿಗೆ ಇದ್ದಂತೆಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಹೆಸರುಗಳು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸಿನ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡರಿಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿ. ಈ ಅದ್ಭುತವಾದ ಧ್ಯಾನ ಸಾಧನೆಯು ಮನಸ್ಸಿನ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತದೆ. ವಿಪಶ್ಯನವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಾ, ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಮನಗಾಣುತ್ತಾನೆ: “ಹೌದು, ಅದು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ! ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಸರಿಯೇ, ಅದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಶುದ್ಧ ಮಾಡಿದೆ; ಮತ್ತು ಎಷ್ಟು ಕಲ್ಮಶಗಳು ಹೋಗಿವೆಯೋ ಅಷ್ಟು ದುಃಖ ಹೋಗಿದೆ. ಓಹ್, ಇದು ಎಂತಹ ಅದ್ಭುತವಾದ ಧ್ಯಾನ ವಿಧಾನ! ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ, ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲರೂ ದುಃಖಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಈ ಅದ್ಭುತವಾದ ಧ್ಯಾನ ಸಾಧನವನ್ನು ಪಡೆಯಲಿ ಮತ್ತು ಅವರ ದುಃಖಗಳಿಂದ ಹೊರಬರಲಿ!”

ಇತರರು ಸಂತೋಷವನ್ನು, ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೀವು ನೋಡಿದಾಗ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮುದಿತ (ಸಹಾನುಭೂತಿಯ ಸಂತೋಷ) ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇತರರು ಆನಂದದಿಂದ ಇರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ನೀವು ಆನಂದಿತರಾಗುತ್ತೀರಿ ಮತ್ತು ಈ ಆನಂದವು ದ್ವಿಗುಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಇತರ ಅನೇಕರು ನಗು ಮುಖದಿಂದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ನೀವು ಮಂದಸ್ಥಿತರಾಗುತ್ತೀರಿ. ಈ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ ನೀವು ಇತರರ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು, ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಾನಮಾನ, ಅಧಿಕಾರ, ಅಂತಸ್ತು ಇರಬಾರದು. ನಿಮಗೆ ಈ ಅಥವಾ ಆ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಯಾವುದೇ ಇದ್ದರೂ ನೀವು ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೀವು ಸಂತೋಷವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಇತರರನ್ನು ಸಂತೋಷವಾಗಿರಿಸಲು ನೀವು ಸೇವೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ಇದು ಧಮ್ಮ.

ಇದನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ. ನಿಮ್ಮ ಒಳಿತಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಬಳಲುತ್ತಿರುವ ಅನೇಕ ಜನರ ಒಳಿತಿಗಾಗಿ ಈ

ಅದ್ಭುತವಾದ ಧರ್ಮವನ್ನು ವಿತರಿಸಿ, ಶುದ್ಧ ಧರ್ಮವು ಹರಡಲಿ. ನಿಜವಾದ ಶಾಂತಿ, ಸಾಮರಸ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂತೋಷವನ್ನು ಆನಂದಿಸಲು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಧರ್ಮದ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಿ.

ಭವತು ಸಬ್ಬ ಮಂಗಳಂ-ಸರ್ವರಿಗೂ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ.

ಗೋಯಂಕಾಚಿಯವರೊಡನೆ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳು

ಪ್ರಶ್ನೆ : ವಿಪಶ್ಯನ ಶಿಬಿರವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಹೋದ ಮೇಲೆ, ಅವರ ನಿತ್ಯಾಚರಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಧಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ವಿಪಶ್ಯನವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬಹುದೇ?

ಗೋಯಂಕಾಚಿ : “ಇದು ಖಾಲಿ ಚಿಪ್ಪು ಮತ್ತು ವಿಪಶ್ಯನವು ನಿಜವಾದ ಸಾರ, ಆದರೂ ಅವರು ಖಾಲಿ ಚಿಪ್ಪನ್ನು ಬಿಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಅವರು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಾಗ, ಕೊನೇ ಪಕ್ಷ ಎರಡನ್ನೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿಡಬೇಕು. ನಿತ್ಯಾಚರಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಧಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ಬಿಟ್ಟು ವಿಪಶ್ಯನವನ್ನು ಮಾಡಿ. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದು ಆರೋಗ್ಯಕರವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಅವರು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವರು ಬೆಳೆದಂತೆ ಈ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಧಿಗಳು ಮತ್ತು ನಿತ್ಯಾಚರಣೆಗಳಿಂದ ಹೊರಬರಬೇಕು. ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಧಿಗಳು ಮತ್ತು ನಿತ್ಯಾಚರಣೆಗಳು ವಿಪಶ್ಯನದೊಂದಿಗೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. (ಪುಟ 35).

ಪ್ರಶ್ನೆ : ಈ ಧ್ಯಾನ ಸಾಧನೆ ಮತ್ತು ನೀವು ಅದನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸುವ ರೀತಿ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಅಥವಾ ಸಯಾಜಿ ಉ ಬಾ ಖಿನ್ ಅವರದು ಮತ್ತು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಇದು ಜ್ಞಾನೋದಯ ಪಡೆದ ಬುದ್ಧ ನೀಡಿದ್ದು?

ಗೋಯಂಕಾಚಿ : ಪ್ರಸ್ತುತಿಯು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಉ ಬಾ ಖಿನ್ ಮತ್ತು ಗೋಯಂಕ ಅವರದು; ಇದು ಬುದ್ಧರ ಪ್ರಸ್ತುತಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಧ್ಯಾನ ಸಾಧನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಬುದ್ಧರೂ ಒಂದೇ ಧ್ಯಾನ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಬ್ಬ ಬುದ್ಧನು ಹಿಂದಿನ ಬುದ್ಧರ ಧ್ಯಾನ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದಾದರೆ, ಅದನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲು ಉ ಬಾ ಖಿನ್ ಅಥವಾ ಗೋಯಂಕ ಯಾರು? ಅದನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲು ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮ ಬೋಧಕರು ಯಾರು? ಧ್ಯಾನ ಸಾಧನೆಯು ಬದಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ- ಯಾರೂ ಅದನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಬಾರದು-ಆದರೆ ನಿರೂಪಣೆಯು ಬದಲಾಗಬಹುದು.

ಸಯಾಜಿ ಉ ಬಾ ಖಿನ್ ಅವರು ತಮ್ಮ ಒಂದು ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ “ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾತನಾಡುವ ಬೌದ್ಧೇತರರಿಗೆ ತುಂಬಾ ಸೂಕ್ತವಾದ ಒಂದು ಧ್ಯಾನ ವಿಧಾನವನ್ನು ನಾನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಅದರೊಂದಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬಹುದು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಫಲಿತಾಂಶವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಬನ್ನಿ, ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ. ನೀವು ಅದೇ ಫಲಿತಾಂಶವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು.

ಅವರ ಧ್ಯಾನ ವಿಧಾನ ಯಾವುದಾಗಿತ್ತು? ಅದು ವಿಶೇಷ ಧ್ಯಾನ ವಿಧಾನವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ, ಬದಲಾಗಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಒಂದು ರೀತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಉ ಬಾ ಖಿನ್ ಅವರಿಗಿಂತ ಮೊದಲು ಮತ್ತು ಅವರ ಸಮಕಾಲೀನರಾಗಿದ್ದ ಎಲ್ಲಾ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳು ಬರ್ಮಾದ ಬೌದ್ಧರಿಗೆ ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಬರ್ಮಾದ ಬೌದ್ಧರು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಕೆಲವು ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ‘ಸತಿಪಟ್ಠಾನ’ವನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪದಗಳು, ಪರಿಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಉದಾಹರಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಭಿಕ್ಷುಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳು ಅದನ್ನು ಒಂದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದರು. ಆದರೆ, ಉ ಬಾ ಖಿನ್ ಅವರು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾತನಾಡುವ ಬೌದ್ಧೇತರ ಜನರೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಧರ್ಮವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವ ಒಂದು ವಿಧಾನವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅದು ಅವರಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಆಧುನಿಕ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪದಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸಯಾಜಿಯವರು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿವರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಇದನ್ನು ಬುದ್ಧ ಅಥವಾ ಶಿಕ್ಷಕರ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿರುವ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಆಚಾರ್ಯರು ಮಾಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಲವಾರು ಪಂಥಗಳು, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಮತ್ತು ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವಿಶಾಲವಾದ ಭಾರತ ದೇಶಕ್ಕೆ ನಾನು ಬಂದಾಗಲೂ ಅದೇ ಆಯಿತು.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ವಿಶ್ವದೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ; ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಹಲವಾರು ಪಂಥಗಳಿವೆ, ತಮ್ಮದೇ ಆದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಾನಸಿಕ ಕಟ್ಟುಪಾಡಿಗೊಳಪಟ್ಟ ಜನರ ಹಲವಾರು ಗುಂಪುಗಳಿವೆ.

ಬುದ್ಧರ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ಬೋಧನೆಯ ವ್ಯಾಪಕ ಶ್ರೇಣಿಯಿತ್ತು. ಇತರ ಅನೇಕ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳಿದ್ದರು. ಬುದ್ಧರ ನಂತರ ಅವರ ಬೋಧನೆಗಳನ್ನು ಇತರ ವಿಷಯಗಳೊಡನೆ ಮಿಶ್ರ ಮಾಡಿ ಅಪಮೌಲ್ಯಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು.

ಈ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇಂದು ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ಜನರ ಜೊತೆಗೆ ನಾನು ಮಾತನಾಡುವಾಗ, ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಯಾರು ಎಂಬುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ನನಗೆ ತಿಳಿದಿರಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇತ್ತು. ಅವರ ಹಿನ್ನೆಲೆಗನುಗುಣವಾಗಿ ಅವರು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನಾನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ನಾನು ಹೇಳುವುದು ಅವರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಮಾತನಾಡುವ ಇಡೀ ಉದ್ದೇಶವೇ ಸಫಲಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿದೆ ಎಂದು ಕೇಳುಗರಿಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾಗದ ಹೊರತು ಅವರು ಧರ್ಮವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಜನರಿಗೆ ನಾನು ಪ್ರವಚನ ನೀಡುವಾಗ ಅಥವಾ ಭಾರತೀಯರೊಂದಿಗೆ ನಾನು ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವಾಗ, ನಾನು ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಶ್ರೋತೃಗಳು ಯಾರಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಆಧರಿಸಿ, ಉದಾಹರಣೆಗಳು, ಉಪಮೆಗಳು, ಕಥೆಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಬದಲಾಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಪ್ರವಚನದ ಸಾರ ಒಂದೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ಹೌದು, ಧ್ಯಾನ ವಿಧಾನವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಯಾರಾದರೂ ಹೇಳಬಹುದು ಏಕೆಂದರೆ ಅದನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ರೀತಿಯು ಬದಲಾಗಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಬುದ್ಧರ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಇದು ಹಾಗೆಯೇ ಇತ್ತು. ನೀವು ಅವರ ಬೋಧನೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಅವರು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಮುದಾಯದೊಂದಿಗೆ, ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಮುದಾಯದೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಅವರು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಶ್ರಮಣ ಸಮುದಾಯದ ಜೊತೆ ಅವರು ಮಾತನಾಡುವಾಗ, ಶ್ರಮಣರು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಪಾಲಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ‘ವೋಹಾರ-ಕುಸಲ’ ಅಂದರೆ ಕೌಶಲ್ಯಪೂರ್ಣ ಮಾರ್ಗ, ಎಂಬ ಪದವಿದೆ. ಬೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧರಿಗೆ ಈ ಮಹಾನ್ ಕೌಶಲ್ಯ ಇರಬೇಕು. ಅವರು ಬೋಧಿಸುತ್ತ ಆಗಿದ್ದಾಗ ಈ ಕೌಶಲ್ಯಪೂರ್ಣ ಮಾರ್ಗ ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಇದ್ದದ್ದನ್ನು ಜಾತಕ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ವಿವಿಧ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಜಾಣತನದಿಂದ ಶೀಲದಲ್ಲಿ ಜಾರದಂತೆ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಇತರರಿಗೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅವರು ಬುದ್ಧ ಆದಾಗ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಬುದ್ಧರ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧರ ಬೋಧನೆಯನ್ನು ಹರಡಲು ಹೊರಟಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಕೌಶಲ್ಯಭರಿತರಾಗಿರಬೇಕು. ಈ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ವಿವಿಧ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವನ್ನು ವಿವರಿಸಿದರೆ, ಬೇರೊಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಬೇಕು.

ಈಗ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ. “ಇದು ಉ ಬಾ ಖಿನ್ ಅವರ ಧ್ಯಾನ ವಿಧಾನ, ಇದು ಗೋಯಂಕಾ ಅವರ ಧ್ಯಾನ ವಿಧಾನ, ಇತ್ಯಾದಿ.” ಮತ್ತೆ ಇದು ಜನರಿಗೆ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸೂಕ್ತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಉ ಬಾ ಖಿನ್ “ಗುಡಿಸುವುದು” (sweeping) ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಬಳಸಿದರು. ಈಗ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಜನರು “ಓಹ್, ಇದು ಗೋಯಂಕ ಅಥವಾ ಉ ಬಾ ಖಿನ್ ಅವರ ಗುಡಿಸುವ ಧ್ಯಾನ ವಿಧಾನ” (sweeping technique) ; ಮತ್ತು ಇದು ಮಹಾಸಿ ಸಯಾದೋ ಅವರ ಸತಿಪಟ್ಠಾನ ಧ್ಯಾನ ವಿಧಾನ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.”

ಇದು ಹೇಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ, ಇಡೀ ಶರೀರ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸು ಕರಗುವ ಹಂತವನ್ನು ಅಂದರೆ ‘ಭಂಗ ಸ್ವೇಚ್ಛ’ನ್ನು

ಯಾರಾದರೂ ತಲುಪಿದಾಗ, ಎಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ಥೂಲ ಸಂವೇದನೆಯ ಅಡಚಣೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ನೀವು ತಲೆಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತೀರಿ ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ಅಡತಡೆಯಿಲ್ಲದೆ ನಿಮ್ಮ ಗಮನವು ಬಹಳ ಬೇಗನೆ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಹರಿಯುತ್ತದೆ; ಅಥವಾ ನೀವು ಪಾದಗಳಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತೀರಿ, ಗಮನವು ಬಹಳ ಬೇಗನೆ ತಲೆಯ ನೆತ್ತಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಜನರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವಂತೆ ಹೇಳಲು ಸಯಾಜಿಯವರು “ಗುಡಿಸು”(Sweep) ಪದವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದರು. ಇದರ ಅರ್ಥ, ಎಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವುದೇ ಅಡತಡೆಯಿಲ್ಲದೆ ನಿಮ್ಮ ಗಮನವನ್ನು ತಲೆಯಿಂದ ಪಾದದವರೆಗೆ ಬಹಳ ಬೇಗನೆ ಹರಿಸುತ್ತೀರಿ. ನೀವು ಗುಡಿಸುವ ಆ ಹಂತವನ್ನು ತಲುಪಿದರೆ ಆಗ ನೀವು ಗುಡಿಸಿ. ಭಾರತೀಯ ಜನರಿಗೆ ನಾನು “ಧಾರಾಪ್ರವಾಹ” (free-flow) ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತೇನೆ. ಅಂದರೆ “ಅಡತಡೆಯಿಲ್ಲದ ಹರಿವು”. ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯರಿಗೂ ನಾನು “ಅಡತಡೆಯಿಲ್ಲದ-ಹರಿವು” (free-flow) ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಧ್ಯಾನ ವಿಧಾನವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿದ್ದೇನೆ ಎಂಬುದು ಇದರ ಅರ್ಥವಲ್ಲ. ತಲೆಯಿಂದ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಪಾದಗಳಿಂದ ತಲೆಯವರೆಗೆ ಯಾವುದೇ ಅಡತಡೆ ಇಲ್ಲದೆ ಪ್ರವಾಹದ ತರಹ ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಚಲಿಸಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ವಿವರಿಸಬೇಕು. ನೀವು ಆ ಹಂತವನ್ನು ತಲುಪಿದರೆ, ಆಗ ನಿಮಗೆ ಅಡತಡೆಯಿಲ್ಲದ-ಹರಿವು ಇರುತ್ತದೆ.

ಬುದ್ಧರು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನೇ ಹೇಳಿದರು: “ಸಬ್ಬಕಾಯ-ಪಟಿಸಂವೇದಿ ಅಸ್ಸಸಾಮಿ ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ಸಬ್ಬಕಾಯ-ಪಟಿಸಂವೇದಿ ಪಸ್ಸಸಾಮಿ ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ”.

ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಉಸಿರನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡಾಗ, ಒಂದೇ ಉಸಿರಿನಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಶರೀರವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಅಡತಡೆಗಳಿರುವಾಗ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಇಡೀ ಶರೀರವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ? ವ್ಯಕ್ತಿಯು ‘ಭಂಗ’, ಅಂದರೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕರಗುವಿಕೆಯ ಹಂತವನ್ನು ತಲುಪಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಇದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ನಿಮ್ಮ ಗಮನವು ಒಂದು ಉಸಿರಿನಲ್ಲಿ ತಲೆಯಿಂದ ಪಾದದವರೆಗೆ ಮತ್ತು ಒಂದು ಉಸಿರಿನಲ್ಲಿ ಪಾದದಿಂದ ತಲೆಯವರೆಗೆ ಚಲಿಸುತ್ತದೆ. ನೀವು ಉಸಿರನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ, ನೀವು ಇಡೀ ಶರೀರವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತೀರಿ; ನೀವು ಉಸಿರನ್ನು ಬಿಡುತ್ತೀರಿ, ನೀವು ಇಡೀ ಶರೀರವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತೀರಿ. ಇದಕ್ಕೆ ಬುದ್ಧ ‘ಭಂಗ’ ಪದವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದರು; ಉ ಬಾ ಖಿನ್ “ಗುಡಿಸುವುದು” (Sweeping) ಪದವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದರು; ಗೋಯಂಕ ‘ಅಡತಡೆಯಿಲ್ಲದ ಹರಿವು’ (free-flow) ಪದವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಇದರ ಅರ್ಥವಲ್ಲ. ಧ್ಯಾನ ಸಾಧನೆಯು ಅದೇ ಆಗಿದೆ. ಧಮ್ವವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ವಿಧಾನವು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ, ಜನರ ಗುಂಪಿನಿಂದ ಗುಂಪಿಗೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಧ್ಯಾನ ವಿಧಾನವು ಎಂದಿಗೂ ಬದಲಾಗಬಾರದು. (ಪುಟ 65-67)

ಪ್ರಶ್ನೆ : ವಿಪಶ್ಯನ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಧಮ್ವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೊರಬರುತ್ತಿದೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಹಿಂದಿಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಕೊಡಿ. ಬುದ್ಧರು ತಮ್ಮ ಬೋಧನೆಯನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನೀಡಿದರು. ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸವನ್ನು ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದು ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ತಮ್ಮ ನೀತಿ ಏನು?

ಗೋಯಂಕಾಜಿ : ಹಿಂದಿಯು ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿನ ಭಾಷೆಯಾಗಿದ್ದರೆ, ಆಗ ಹೌದು, ನಾವು ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು. ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾತಾಡುವ ಜನರು ಬಹಳ ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಧ್ಯಾನದ ಸೂಚನೆಗಳು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲೇ ಇರಬೇಕು. ಧಮ್ವವನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನೀಡುವುದು ಬುದ್ಧರ ಬೋಧನೆಗೆ ವಿರುದ್ಧವಿಲ್ಲ. ಹಿಂದಿ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ ಭಾಷೆಯಾಗಿರುವ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಾವು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಧಮ್ವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಬರಹಗಾರರು ಹಿಂದಿಗೆ ಅನುವಾದ ಮಾಡಲಿ, ಜೊತೆಗೆ ಬುದ್ಧರ ಬೋಧನೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಹೊಸ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲಿ ಎಂದು ನಾವು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಬಯಸುತ್ತೇವೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ : ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಯಾರಾದರೂ ಧ್ಯಾನ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಲು ಮುಂದಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು

ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಬಳಕೆಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ನೀತಿ ಯಾವುದಾಗಿರಬೇಕು?

ಗೋಯಂಕಾಜಿ : ಧ್ಯಾನ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ತನ್ನ ಜಮೀನಿನ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಾಗವನ್ನು ದಾನಕೊಟ್ಟು ಉಳಿದ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ದಾನಿಯು ವಾಸಿಸುವಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಾವು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ತಂದು ಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ನಾವು ಈಗಾಗಲೇ ಅಂತಹ ಮೂರು ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಅಷ್ಟೇ ಸಾಕಾಗಿದೆ. ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹತ್ತಿರವಿರುವ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ದಾನಕೊಟ್ಟು ಪ್ರತಿ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ, “ಇದು ನನ್ನ ಭೂಮಿ, ಇದನ್ನು ನಾನು ದಾನ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯು ದಾನಿಯ ಸುಪ್ತ ಮನಸ್ಸಿನ ಆಳದಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿರುತ್ತದೆ. ಧ್ಯಾನ ಕೇಂದ್ರವು ಬೆಳೆದಂತೆ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಹೊಂದುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಹಳಷ್ಟು ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ನಾನು ಇರಲಿ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲದಿರಲಿ, ಮುಂದೆ ಎಂದೆಂದೂ ಅಂತಹ ದೇಣಿಗೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬಾರದು.

ಪ್ರಶ್ನೆ : ಸಹಾಯಕ ಆಚಾರ್ಯರು ಮತ್ತು ಟ್ರಸ್ಟ್ ಸದಸ್ಯರ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಬೇಕಾದ ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪದೇ ಪದೇ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಕೆಲವು ಟ್ರಸ್ಟ್‌ಗಳು ಸಹಾಯಕ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವಿಲ್ಲದೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತವೆ. ಅವರನ್ನು ಸಭೆಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯಿಂದ ಹೊರಗಿಡುವ ಹಂತಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಟ್ರಸ್ಟ್‌ಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುವಲ್ಲಿಯೂ ಸಹಾಯಕ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳು ಯಾವುದೇ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಇದೆ. ಕೇಂದ್ರಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳು ಯಾವ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ?

ಗೋಯಂಕಾಜಿ : ಧಮ್ವವು ಒಂದು ಮಧ್ಯಮ ಮಾರ್ಗ. ಎರಡು ಅತಿರೇಕಗಳಿಂದ ಎರಡು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಸದಸ್ಯರುಗಳನೇಕರು ಬಂದು, “ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಭೆಯಲ್ಲೂ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳು ಅಧಿಕಾರ ನಡೆಸಲು ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ, ನಾವು ಅಸಹಾಯಕರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ನಾವು ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ದೂರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದು ಒಂದು ಅತಿರೇಕವಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ನಾನು ಮತ್ತೊಂದು ಅತಿರೇಕದ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಟ್ರಸ್ಟಿಗಳು ಸಹಾಯಕ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವೇ ಮುಂದುವರಿಯ ಬಯಸುತ್ತಾರೆ.

ಒಬ್ಬ ಆಚಾರ್ಯರು ಯಾವಾಗಲೂ ಹಾಜರಿರಬೇಕು. ಟ್ರಸ್ಟ್ ಪ್ರದೇಶದ ಸಹಾಯಕ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಹಾಜರಿರಬೇಕು. ಟ್ರಸ್ಟ್ ಸಭೆಗೆ ಅವರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ ಅವರು ಮಧ್ಯ ಪ್ರವೇಶಿಸಬಾರದು. ಟ್ರಸ್ಟಿಗಳು ಚರ್ಚಿಸಿ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿ. ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಏನಾದರೂ ನಡೆಯುವುದು ಕಂಡುಬಂದಾಗ ಸಹಾಯಕ ಆಚಾರ್ಯರು, “ಇಲ್ಲ, ಇದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ, ಇದು ಧರ್ಮವಲ್ಲ” ಎಂದು ನಯವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕು. ಲೌಕಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಏನು ನಡೆಯುತ್ತದೋ ಅದು ನಡೆಯಲಿ. ಈ ಎರಡೂ ಅತಿರೇಕಗಳಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಮಧ್ಯಮ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ, ಇದು ಸಹಾಯಕ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳು ಮತ್ತು ಟ್ರಸ್ಟಿಗಳು ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಒಳ್ಳೆಯದು. (ಪುಟ 89).

ಪ್ರಶ್ನೆ : ಗೋಯಂಕಾಜಿ, ಪ್ರತಿ ಬಾರಿ ಸಹಾಯಕ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳು ಧ್ಯಾನ ಮಂದಿರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ ಮತ್ತು ಬಿಡುವಾಗ ಧಮ್ವ ಸೇವಕರು ಶಿರಬಾಗಿ ವಂದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮುಂದೆ ಧಮ್ವ ಸೇವೆ ಮಾಡುವಾಗ ಅವರೂ ಅದನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಬಹುತೇಕ ಒಂದು ನಿತ್ಯಾಚರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ದಯವಿಟ್ಟು ಸಲಹೆ ನೀಡುವಿರಾ?

ಗೋಯಂಕಾಜಿ : ಪರಿಶುದ್ಧ ಧಮ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ನಿತ್ಯಾಚರಣೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಾರದು. ಧಮ್ವ ಮತ್ತು ನಿತ್ಯಾಚರಣೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಾನು ಧಮ್ವಕ್ಕೆ ಗೌರವ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂದುಕೊಂಡು ಸಹಾಯಕ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಗೌರವ ಸೂಚಿಸಿದರೆ ಅದು ತಪ್ಪಲ್ಲ. ಸಹಾಯಕ ಆಚಾರ್ಯ ಅಥವಾ ಹಿರಿಯ ಸಹಾಯಕ ಆಚಾರ್ಯ

ಅಥವಾ ಉಪ ಆಚಾರ್ಯ ಅಥವಾ ಆಚಾರ್ಯ ಯಾರೇ ಧಮ್ಮ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರಲಿ ಅವರು ಬುದ್ಧರನ್ನು, ಬುದ್ಧರ ಬೋಧನೆಗಳನ್ನು, ಧಮ್ಮವನ್ನು ಮತ್ತು ವಿಪಶ್ಯನ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳ ಇಡೀ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಧಮ್ಮದ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಾ ಧಮ್ಮದಲ್ಲಿ ಜನರ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಶ್ರದ್ಧೆ ಮತ್ತು ಕೃತಜ್ಞತಾ ಭಾವವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಶಿರಬಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸುವುದು ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಅವರು ಧಮ್ಮಕ್ಕೆ ಗೌರವ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾ ಧಮ್ಮಕ್ಕೆ ಶಿರಬಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಆದರೆ ಇದು ಕೇವಲ ಔಪಚಾರಿಕ ವಿಧಿ ಅಥವಾ ನಿತ್ಯಾಚರಣೆ ಯಾದಾಗ, ಅದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಧಮ್ಮಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ಗೌರವದಿಂದ ತಲೆಬಾಗುತ್ತಾರೆ, ಆದರೆ ಇತರರು "ನಾನು ತಲೆಬಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸದಿದ್ದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಬಹಳ ಅಸಭ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನೂ ತಲೆಬಾಗಲೇಬೇಕು" ಎಂದು ತಲೆಬಾಗಿದರೆ, ಮತ್ತೆ ಅಲ್ಲಿ ಧಮ್ಮವಿಲ್ಲ. ಧಮ್ಮದಿಂದ ವರ್ತಿಸುವುದು ಎಂದರೆ, ಯಾವಾಗಲೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅದು ಕೇವಲ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಕಸರತ್ತಾಗುತ್ತದೆ: ನೀವು ತಲೆಬಾಗುತ್ತೀರಿ ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ವ್ಯಾಯಾಮ ನೀಡುತ್ತೀರಿ! ಬೆನ್ನಿನ ವ್ಯಾಯಾಮವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆನಿಸಿದರೆ ಅದನ್ನು ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿ.

ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ತಲೆಬಾಗಲಿಲ್ಲ ಏಕೆಂದರೆ ಆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅವನು ಅಥವಾ ಅವಳಿಗೆ ಧಮ್ಮದ ಬಗ್ಗೆ ಶ್ರದ್ಧೆಯ ಸಂಕಲ್ಪ ಬೆಳೆಯಲಿಲ್ಲ. "ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯದು" ನನಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ. ಶಿರಬಾಗಿ ವಂದಿಸುವುದು ಧಮ್ಮಕ್ಕೆ ಗೌರವ ಕೊಡುವ ಈ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ, ವ್ಯಕ್ತಿಗಲ್ಲ.

ತಮಗೆ ಗೌರವ ಕೊಡುವುದನ್ನು ಬುದ್ಧರೂ ಇಷ್ಟಪಡಲಿಲ್ಲ. "ನನ್ನ ನಿಲುವಂಗಿಯ ಒಂದು ಮೂಲೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಯಾವಾಗಲೂ ನೀನು ನನ್ನೊಂದಿಗಿರಬಹುದು. ಆದರೂ ನೀನು ನನ್ನಿಂದ ಬಹಳ ದೂರವೇ ಉಳಿಯುತ್ತೀಯೆ. ಆದರೆ ಪರಿಶುದ್ಧ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ನೀನು ಧಮ್ಮವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದರೆ, ನೀನು ಸಾವಿರಾರು ಮೈಲಿ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರವೇ ಇರುತ್ತೀಯೆ" ಎಂದು ಬುದ್ಧ ಹೇಳಿದರು.

'ಯೋ ಧಮ್ಮಂ ಪಸ್ಸತಿ ಸೋ ಮಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಸೋ ಮಂ ಪಸ್ಸತಿ ಸೋ ಧಮ್ಮಂ ಪಸ್ಸತಿ'. ಯಾರು ಧಮ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವನೋ-ಅಂದರೆ ತನ್ನೊಳಗೆ ಧಮ್ಮವನ್ನು ಗಮನಿಸುವನೋ, ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಧಮ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸದಿದ್ದರೆ, ಆಗ ಶಿರಬಾಗುವುದು ಕೇವಲ ಒಂದು ಹುಚ್ಚು ವ್ಯಾಯಾಮವಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ : ಅನೇಕ ಧ್ಯಾನ ಸಾಧಕರು ನಿಮ್ಮ ಜೊತೆಗೆ ಯಾತ್ರೆ ಹೋಗಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಿಂದೆ ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲಿಂದಲೇ ಸಂಘಟಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅದೇ ತರಹದ ಮತ್ತೊಂದು ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೇ?

ಗೋಯಂಕಾಜಿ : ನಾನು ಕೂಡ ನನ್ನ ಧಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದೊಂದಿಗೆ ಈ ಧಮ್ಮ ಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೋಗಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಅದು ಒಂದು ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಧಿ ಅಥವಾ ನಿತ್ಯಾಚರಣೆಯಲ್ಲ.

ಅಂತಹ ಕೊನೆಯ ಯಾತ್ರೆಯು ಚಲಿಸುವ ವಿಪಶ್ಯನ ಧ್ಯಾನ ಶಿಬಿರವಾಗಿತ್ತು. ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವರೆಲ್ಲರೂ 'ಅನಾಪಾನ'ವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಕೇವಲ ಧ್ಯಾನ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಧ್ವನಿವರ್ಧಕದಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನದ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರಯಾಣಿಕರ ಎರಡು ಭೋಗಿಗಳಿದ್ದವು. ಎರಡೂ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದವು. ಪ್ರವಾಸವು ವಿಪಶ್ಯನ ಶಿಬಿರದಂತೆ ನಡೆಯಿತು. ಒಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ವಿಪಶ್ಯನವನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು. ತದನಂತರ ನಾವು ಒಂದು ಗಮ್ಯಸ್ಥಾನವನ್ನು ತಲುಪಿದಾಗಲೆಲ್ಲಾ, ನಿಗದಿತ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂತೆಯೇ ಮುಂದುವರಿದೆವು. ಒಂದು ನಿಗದಿತವಾದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥಳಕ್ಕೆ-ಬುದ್ಧರ ಜನ್ಮಸ್ಥಳ ಅವರಿಗೆ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾದ ಸ್ಥಳ- ಹೋದಾಗ, ನಾವು ಅಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನ-ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು.

ಇದು ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೋಗುವ ಆರೋಗ್ಯಕರವಾದ ರೀತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದು ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಐವತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿದ್ದ ಸಮಯವಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ಕುಟುಂಬವು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಈಗ ಕುಟುಂಬದ ಅತ್ಯಂತ ಹಿರಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರೆ, "ನಾವೂ ಬರುತ್ತೇವೆ!" ಎಂದು ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಚಲಿಸುವ ಧ್ಯಾನ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೊಂದು ಜನರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ? ಆದರೂ, ನಾನು ಈ ರೀತಿಯ ಯಾತ್ರೆ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ತುಂಬಾ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವ ಸಾಧಕ ಬಾಧಕಗಳನ್ನು ನಾವು ನೋಡೋಣ.

*****

ಧಮ್ಮ ಪಪುಲ್ಲಾ, ಬೆಂಗಳೂರು

2026 : 20 ದಿನಗಳ ದೀರ್ಘ ಶಿಬಿರ ಜನವರಿ 16 ರಿಂದ ಫೆಬ್ರವರಿ 6. 30 ದಿನಗಳ ಶಿಬಿರ ಜನವರಿ 16 ರಿಂದ ಫೆಬ್ರವರಿ 16.

ಹತ್ತು ದಿನದ ಶಿಬಿರಗಳು : ಫೆಬ್ರವರಿ 19-ಮಾರ್ಚ್ 2, ಮಾರ್ಚ್ 5-16, ಏಪ್ರಿಲ್ 8-19, 22-3 ಮೇ- 6-17, ಜೂನ್ 3-14, 17-28, ಜುಲೈ 1-12, 15-26, 29-9 ಆಗಸ್ಟ್ 12-23.

ಸತಿಪಟಾಣ ಶಿಬಿರ : ಮಾರ್ಚ್ 23-31

ಮೂರು ದಿನದ ಶಿಬಿರಗಳು : ಏಪ್ರಿಲ್ 2-5, ಆಗಸ್ಟ್ 27-30.

ಹದಿಹರೆಯದವರ ಶಿಬಿರ : ಮೇ 20-28.

ವಿಳಾಸ : ಧಮ್ಮ ಪಪುಲ್ಲ, ಆಲೂರು, ದಾಸನಪುರ ಹೋಬಳಿ, ಬೆಂಗಳೂರು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿ-4ರಲ್ಲಿ, ಹಿಮಾಲಯ ಡ್ರಗ್ ಕಂಪನಿಯ ಎದುರಿನ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಕ್ರಾಸ್‌ಗೆ ಬಂದರೆ ಆಟೋರಿಕ್ಷಾ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ ಬಸ್ ನಿಲ್ದಾಣದಿಂದ (ಮೆಜೆಸ್ಟಿಕ್)ನಗರ ಸಾರಿಗೆ ಬಸ್ ಸಂಖ್ಯೆ: 256,258,258ಸಿ. ಸಂಪರ್ಕ ಸಂಖ್ಯೆಗಳು:99725 88377, 63615 70725, 99725 88377, 63605 87970 ಇ-ಮೇಲ್ : info @ paphulla.

ವಂತಿಗೆ : ವಾರ್ಷಿಕ: ರೂ.100, ವಂತಿಗೆ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆ :3194101004234; IFSC code:CNRB0003194; ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕ್, ನಾಗರಬಾವಿ, ಬೆಂಗಳೂರು. ಖಾತೆದಾರರು:ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಪಶ್ಯನ ಪ್ರಚಾರ ಸಮಿತಿ. ಹಣ ಸಂದಾಯದ ವಿವರ ಮತ್ತು ಪತ್ರಿಕೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಚೆ ವಿಳಾಸವನ್ನು ತ್ರೀಮತಿ ಪುಷ್ಪ .ಎಸ್., ಮೊ.ಸಂ:7337734934 ಗೆ ಎಸ್.ಎಮ್.ಎಸ್.ಮಾಡಿರಿ.

ಮುದ್ರಕರು: ಬಿ.ಪ್ರದೀಪ ಕುಮಾರ್, ಪ್ರಕಾಶಕರು: ತ್ರೀಮತಿ ಆರ್. ಚಂದ್ರಮತಿ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಪಶ್ಯನ ಪ್ರಚಾರ ಸಮಿತಿ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಪರವಾಗಿ.
ಮುದ್ರಣ: ಐರಣಿ ಅಫ್‌ಸೆಟ್ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್, 4ನೇ ತಿರುವು, ಕೆ.ಹೆಚ್.ಬಿ.ಕಾಲೋನಿ,ದಾವಣಗೆರೆ-2.ಪ್ರಕಾಶನ:ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಪಶ್ಯನ ಪ್ರಚಾರ ಸಮಿತಿ ಟ್ರಸ್ಟ್,
7/1, 3ನೇ ಅಡ್ಡರಸ್ತೆ, ಎನ್.ಆರ್.ಕಾಲೋನಿ, ಮಹಿಳಾ ಮಂಡಳಿ ಶಾಲೆ ಎದುರು, ಬೆಂಗಳೂರು 560 004. ಗೌರವ ಸಂಪಾದಕರು: ಜಿ.ಟಿ. ಗೋವಿಂದಪ್ಪ

Printed by B.Pradeep Kumar, Published by Smt. R. Chandramathi on be half of Karnataka Vipassana Prachara Samithi Trust and
Printed at: Airani Offset Printers, 4th Cross, K.H.B.Colony, Davangere-2 and Published at Karnataka Vipassana Prachara Samithi Trust,
#93, 30th Cross, Banashankari 2nd Stage, Bengaluru - 70. Editor: G.T. Govindappa,

ಇಂದ:
ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಪಶ್ಯನ ಪ್ರಚಾರ ಸಮಿತಿ ಟ್ರಸ್ಟ್
7/1, 3ನೇ ಅಡ್ಡರಸ್ತೆ, ಎನ್.ಆರ್.ಕಾಲೋನಿ,
ಮಹಿಳಾ ಮಂಡಳಿ ಶಾಲೆ ಎದುರು, ಬೆಂಗಳೂರು 560 004.

ಗೆ,
_____